

HEBREW sinmuy amuñaqw Tuptsiwni'yunqamuy amumi Pēni

God's Word through His Son

¹ Ura God pay hisatñahaqaqw qa sūs haqam, piw qa supwat akw itanamuy amumi lavayhti, hakimuy lavay'aymuy amuhpiy'o.

² Nikañw pam yepahaq so'ñwamiq pituqw itamumi lavayhtikañw, pu' pahsat Tiy ahpiy'o. Ura pam put hapi aw sohsok hihta nóaniqey put āawna; pi put ahpiy pam sohsok hihta yuku.

³ Noqw pam öqallavayiy akw sohsok hihta poniniytoyna. Pam nay lomatalawñwayat akw talni'ta, piw Nay hin hintañwuqat nuhtumi mahtakna. Pam pas nāp itahqaanhtipuy ayo yuku. Pu panhtiqe pam öveqatsit ep Kaptsiwtaqat putvaqe qatuptu.

The Son Greater than the Angels

⁴ Nihqe God hoñviaymuyatuy amuhpenihqe pas pavan nukñwat namtakna, sam pi pam God Tíatnihqey pan túnwantiwa, noqw God hoñviaymat qa put tímatu.

⁵ Ura God Tiy aw yan lavayhti: Um hapi Itii, it talöñvaqat ep nu Unaniwhti, ura kita. Piw yan'i: Nu put náatni, noqw pam ítini, yan'i. Puyaw sen pam hisat hoñviaymuy himuwat aw pan lavayhti? Qae.

⁶ Nīkañw pam hoñviaymuy amumi yanwat lavayhti Tiy tūwaqatsit aw távihqee: Uma put pas hih-tay'yuñwni, ihoñvia'yam sohsoyamu, yan'i.

⁷ Pu pam púmuywat yan lavayhti: Pam hoñviaymuy hūhukañwtuy pan yúkuñwu, pu tumal'aymuy qōhit wupa'leletaqtat pan'i.

⁸ Nīkañw pam Tiy aw yan lavayhti: Um hapi God-nihqe yūmosa moñw'iwatani. Um moñwkoy'kañw nuhtumi tuyqawi'kañw súanhinmani.

⁹ Um hapi pas suan hinwisqamuy ep hahlayhti, pu qaanhinwisqamuy aw qa suhta'ewa; paniqw hapi ōviy God Una un moñw'asnaqe, un uhsinosñwamuy amuhpenihqe pas pavan hahlay-tavinma.

¹⁰ Pu piw yan lavayhti: Pu ūm'i, Tutuyqawhqa, um yayhniwhqat epeq tūwaqatsit yayhniyat wunuptsina. Um uhmay akw tokpelat yukuhta.

¹¹ Pam pay súlawhtini, noqw umwa qa hinwat hinhtini; pu pam pay yuwsit an sakwítini.

¹² Noqw um put usimnit an nömömnat ayo távini, noqw pam nāhoyñwaniwni; nīkañw um hapi pas qa alōntini, pu uhqatsi pas qa haqami sohtini.

¹³ Yanta, piw pam Tiy aw yan lavayhti: Um hāk iputvage qátuni, nu uhtuwqamuy áñwutaqw puma ūmi maqaptsi'yuñwniqat aw pahsavoo. Noqw ya sen pam hoñvia'yatuy himuwat aw hísathaqam yan lavayhti?

¹⁴ Puma pi sohsoyam hikwsiniñwunihqe nuhtumi unañwtavi'yuñwniqe ayatiwya, imuy ayo nõñakniqamuy amumi tumalay'yuñwniqe ōviy'o.

2

The Great Salvation

¹ Yaniq̄w ōviy itam hihta nanaptaqey pas kurs hin aw qa pās tunatyaltotini, nāp hisat pi itam put aṅq̄w lasyani.

² Taq God hoñviaymuy amuhpiy tutavot nuhtumi mātapqe pas ōqalay akw put aw antsana; nihqe aṅsakis hak mewnit aw qa tuqayvastaq̄w, pu sen tutavot aṅq̄w lasq, God hakiy suan put ep hinwat yukunañwu.

³ Nikañw pam yepehaq Tiy ahpiy itamuy hin ayo nõñakniqat itamuy āawna. Noq̄w itam it lavayit qaōwihintaqat aw qa unañwtapye' hin ayo nõñakni? Pi ura Tutuyqawhqa pas nāp itamuy mohti put āawna, noq̄w put aw tuqayvastotaqam pu' tuwat itamumi put mātapya.

⁴ Noq̄w God piw pumuy amumum tumalay'kañw pumuy amuhpiy kātumalta. Pam put akw pumuy suan lavayhtotiqat tuawi'ta. Pi pam Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy kuwahtiput hin tunatyawtaqey pan sinmuy nanāp huyta.

The Leader of Salvation

⁵ God qa hoñvia'yatuy tūwaqatsit nātoniqat aw moñw'oya. Pi tūwaqatsit nātoniqat nu yuaata.

⁶ Nikañw hak God aw tāwit aṅ tūviñtaqe aw pañqawu: Ya sino hak hímuniq̄w ōviy um put u'ni'ta? Ya sino himu hakniq̄w ōviy um put aw kikinumvohta?

⁷ Pi um put pay hihsavo hoñvia'yatuy qa amuñk pitsíwtaqat pan yuku. Nikañw it atsve pu' pam pas hímuniwhikañw piw kaptsitiwniqat um put eñem yuku; piw um uhtumaltipuy aw put moñwtavi.

⁸ Nihqe sohsoy himu put aw maqaptsiwaniqat um put aw noa, yan'i. Pi pam sohsoq hihta put aw maqaptsiy yantaniqat ōviy put atpikaqe tañataqe qa hihta pēta. Noqw pay pi itam qa sohsoq hihta put aw maqaptsiy yantaqat aw yōrikya.

⁹ Noqw itam Jesus pas hímuniqat, pu piw kaptsiwhqat aw tāyyuñwa. Ura pam hapi hihsavo hoñvia'yatuy qa amuñk pitsíwtaqat yukiltiqe, sinmuy sohsoqmuy amuñem kānavot, mokniqat God pan put eñem yuku, itamuy ōkwatuwhqee.

¹⁰ Noqw Jesus Christ ayo nõñakqamuy tsamqa pas pasiwtaniqe ōviy nawus kānavotpit añ kuyva, ispi God sohsoq hihta nēñen yukuhqa kaysiwhqamuy timuy lomaqatsit aw tsamniqey nāwaknakañw, Tiy eñem pan tunatyawtaq'ō; pi putniqw pam lomahinta.

¹¹ Pi hakim God tímatniwhtotiqam hapi Jesus Christ atsviy put tímatu. Nihqe ōviy put amum sūkw nay'yuñwa. Noqw ōviy God Tiat pumuy tupkolawniqey qa hahmana, nīkañw pañqawu:

¹² Nu uñ itupkomuy āawnani; nu uhsinomuy amuhsonve ūmi tayawinpit tātawlawni, kita.

¹³ Pu piw yan'i: Nu put hapi aw yantani. Pu piw yan'i: Yep nūu, God timuy inumi nóahqamuy nu pumuy amumuma.

¹⁴ Noqw hakiy timat sūn tokoy'yuñqw, piw uñwáam suntañwu. Noqw pay ōviy piw Jesus nāp itamun yukilti, pam mōke' it Nukpanat símoknaniqe ōviy'ō, it hakiy tukwyantaniqey aw ōqalat as pasiwtaqata.

¹⁵ Nen itamuy yahpiy haqahpiy mokiwuy qa mamqasyaniqat itamuñem yúkuni, itamuy

itahqatsiy an ahsupoq put mamqasyaqamuyu.

¹⁶ Pi suyan pi pam qa hoñvia'yatuy amún tokoy'vat, Abraham tímuyatuy amún tokoy'va.

¹⁷ Yaniqw òviy pam pas nawus sohsok hihta an tupkomuy amún yukilti, pumuy amuñem God awwat mohpeq moñwiniqe òviy'o. Nihqe pam tumalay ep súanhinmaqe pumuy òkwatuwhqe, nāp nātapqe pumuy qaanhtipuyamuy ayo yuku.

¹⁸ Pi pam pas nāp aw unaheviwhqey ep kānavotqe, òviy pam unaheviwyaqamuy amumi unañwtapniqey aw pasiwta.

3

Jesus Greater than Moses

¹ Noqw òviy'o itupkomu, uma God tímatu, piw put tímatnihqey pan hinwisniqey aw wáñwayniwya. Kurs uma Jesus Christ itahtuptsiwniy itamumi kwusivaniqe òviy ayaiwtaqat aw wūwayani, itamuñem God awwat mohpeq moñw'iwtaqat aw'i.

² God hihta aw put taviqw, an ahsupoq pam suan hinma, ura hin Moses God tímuyatuy amumi pās tunatyawmaqat pan'i.

³ Pi Jesus hapi Moses epnihqe pas pavan kaptsiwtaniqey hihkay'ta, pi kīvituy mohpeqni-hqa put amum yesqamuy amuhpenihqe pas pavan kaptsiwa.

⁴ Pi sohsokmuy kīvituy amuñaqw suhka mohpeqniñwu. Noqw sohsok hihta aw mohpeqni-hqa hapi i' God.

⁵ Noqw Moses tumal'ayat an God tímuyatuy amumi mohpeq wúnuhqe súan tumalay'ta; nihqe

God itamumi hin lavayhtiniqat pam añwu pay tuawi'ta.

⁶ Noqw pay Christ God tíatnikañw tímuyatuy amumi mohpeq wunu, nihqe suan tumalay'ta. Noqw itam God tímatu, kurs yūmosa put qapēvewnayee, pu hahlaykahkañw hihta aw yórikyaniqey tunatyayat qa wílekni'yuñwee.

A Rest for God's People

⁷ Yanta hápiniqw, ōviy ura Qahováriwtaqa Hik-wsi pañqawu: Kurs uma pu' tawat ep put tōnayát nanapte'

⁸ Uma qa nāwuko'nañwtotani. Ura umunam qayēsiwhpuvehaqam inumi rohomhtotiqe nuy puhtsemoknaya.

⁹ Ura puma inumi hepya, piw inumi tuwan-tota, lōp sunat yahsañwuy añ itumalay aw tay-wiskahkañwo; noqw uma qa amún hinhtotini.

¹⁰ Paniqw ōviy nu ephaqam qatsívaptsiwyuñqamuy amuhpe qahahlayhtiqe pañqawu: Puma yūmosa unañwpeq inuñaqw lahsiwyuñwa, pu puma haqe' itunatyay qa tuwi'yuñwa.

¹¹ Noqw ōviy nu itsívutiqe pas ōqalat pan lavayhti: Pay puma pas nawus soon haqam nāsuñwnayaniqey aw ökini. Ura pan pey'ta.

¹² Noqw ōviy'ó itupkomu, uma nānami tunatyaltotini, taq nāp hisat sen hak God pas qátuhqat añqw lahse', qalomá'nañway akw God pēvewintini.

¹³ Uma nāqavo nāökwhantani, nāt umuñem qénitniq'ö, taq sen umuñaqw haqawa qaanhtiput unatwiyat ahpiy a'nö unañwtini.

14 Ura itam Christ aw tūtuptionsiwa. Nihqe kurs itam qa haqami nañ'eknaye', yūmosa itahtuptionsiwniy añ hinwise', itam put amum sohsok hihta makiwyani.

15 Ura nu pañqawhq tutuvenit ep yan pey'ta: Kurs uma pu' tawat ep put tōnayat nanapte' uma qa nāwuko'nañwtotani. Ura umunam inumi rohomhtoti. Noqw uma qa amún hinhtotini, yan'i.

16 Taq ura haqawat as nanaptat, put puhtsemoknaya, nikañw pay qa sohsoyam Moses amum Egypt añqw nõñakqam panhtoti.

17 Noqw ya hakim lōp sunat yahsañwuy añ put unañwmoknaya? Pay ima hakim piw qaanhtotiqe, qayēsiwhpuvehaqam sūlawhti.

18 Noqw ya pam hakimuy amumi pas qa öwílvayhtiqe pas soon haqam nāsuñwnayaniqey aw ökiniaqat pañqawu? Imuy añ qatuptionsiwni'yunqamuy amumii.

19 Noqw öviy pay hapi puma pas qa tuptionsiwyaqe soon pañso yuñni.

4

1 Noqw öviy'o, itupkomu. Itam haqam nāsuñwnayaniqey aw ökininiqw itamuñem nāt qeni. Nikañw itam tunatyaltotini, taq ka umuñaqw haqawa pañsoq qa pítuni.

2 Pi lomatuawí pumuy amumi yuaatiwhqa piw itamumi yuaatiwa; noqw pay put lavayit akw puma qa moñwvastoti, pi puma as nanaptat qa tūtuptionsiwa.

3 Pi itam añ tūtuptionsiwaqam haqam nāsuñwnayaniqey aw öki, hin pam lavayhtiaqat pan'i: Nu itsívutiqe pas pañqawu: Pay puma pas

soon haqam nāsuñwnayaniqey aw ökini, nu kita. Pi pam pas nāp tūwaqatsit yayhniwhqat pepeq tumaltaqey yuku.

⁴ Oviypi ura pam háqe'wat tsañe'sikis talönnit yanwat lavayhti: Pu God tsañe'sikis talönnit ep sohsok tutmalay añqw nāsuñwna.

⁵ Nit pu yep piw nāt pañqawu: Pay puma pas soon haqam nāsuñwnayaniqey aw ökini, nu kita.

⁶ Noqw pay haqawat pas nāt soon pañsoq aw qa ökini, pu imuy hakimuy amumi pam mohti yuaatiwhq puma qa tütuptsiwhqe öviy aw qa öki.

⁷ Pu piw nāt pam sukw talönnit tuwantaqe, David ahpiy pañqawu: Pūu, kita, pay hísattiq'ö; pi ura pañqawu: Kurs uma pu' talönnit ep put tōnayat nanapte', uma qa nāwuko'nañwtotani.

⁸ Pi as Joshua pumuy nāsuñwnanaqw soon God put atsva piw nāt itamuy pañsoq ökiniqat tokiltoy-naniqey pañqawni.

⁹ Noqw öviy hapi God sinomuyatuy nāsuñwnayananiqaw amuñem nāt qeni.

¹⁰ Pi nasuñwpiyat aw pákihq piw öviy nāp hintsakpiy pahsavo hintsakñwu, God hintsakpiy panhtiqtat pan'i.

¹¹ Noqw öviy God itamuy haqam nāsuñwnayaniqtat itamuñem qeni'taqw, itam pañsoq ökiniqey qanātusi'yuñwni; taq nāphisat sen uma haqawa pumuy amún qatuptsiwni'te', pañsoq qa pítuni.

¹² Pi God lavayiat tayta, piw a'nö lay'ta. Pam sipwuvahpit an nan'ikage añ qalay'ta; nihqe hakiy unañwayat hikwsiyat añqw nāhoy tükuniqey öqalay'ta, piw hakiy öqawiyat öqayat añqw nāhoy

túkuniqeyu. Pam hakiy tutnatyayat piw wuwniyat hímunihqat hakiy aw susmataqtañwu.

¹³ Pi itam nawus God aw nātuhtuallyani, sohsok hihta navoti'taqat aw'i. Noqw sohsoy himu yukiwtaqa put aw susmataq'a; qahimu put aw tupkiwta.

Jesus the Great High Priest

¹⁴ Noqw itam itahtuptsiwniy ep hūrs hoñni; pi God Tiat, Jesus Christ ōmiqatsit aw pákihqe God awwat mohpeq moñw'iwta; nihqe pepeq itamuñem nāwakinma.

¹⁵ Pi itamuy qaöqawi'yunqw, itamuñem nāwakinmaqa sohsok mātsi'taqe itamuy ōkwatuwa; pi pám pay itamun sohsok hihta añ unaheviwkañw, pay qa haqam qaanhti.

¹⁶ Noqw ōviy itam qamaqásneveq God moñw'atsvewayat aw ōkini, nen itam pep núokwayat kwusuyani; pu itam sóonhtote' núokwayat akw paañwniwyani.

5

¹ Pi uma navoti'yunqw, God Jew-sinmuy amuñaqw hakiy namorste', put awwat mohpeq put moñwtaviñwu. Noqw pahsat pu pam sinmuy amuñem God aw okiwlawnwu; nihqe pumuy amuñem hom'oyiyamuy God aw nóañwu; piw qaanhtipuyamuy ep hihtuy qöyañwu.

² Nikañw pam pay pumuy amún sínonihqe ōviy qa pasiwta; nihqe ōviy pam tutavot qa navoti'yunqamuy, piw put añqw lasyaqamuy ōkwatuwniqey tuwi'ta.

³ Pam sínonihqe nawus nāp qaanhtipuy ep hih-tuy nīnañwu; pu pahsat sinmuy qaanhtipuyamuy ep piw amuñem hihta nīnañwu.

⁴ Noqw soon hak God awwat nāmoñwtapñwu; nīkañw God hapi hakiy moñwtapñwu; ura pam Aaron put aw tavi; pu put añkyaqamuy pīwu.

⁵ Noqw ōviy Christ God awwat mohpeq moñwtaviwhqe pay qa nāp nātsokana, nīkañw pay God put naat pan put yukuna. Ura pam put aw pañqawu: Um hapi ítii, it tāwat ep nu Unaniwhti.

⁶ Pay ura pi pam piw haqam pañqawu: Um hapi pas sūs God awwat moñwi, Melchisedec tuwiyat an'i.

⁷ Ura Christ nāt tūwaqatsit ep qátuhqe, God aw okiw nāwaknaqe, a'nō pakkañw pas naokiwlawu, hakiy mokiwuy añqw put ayo táviniqey aw ōqalat pasiwtaqat aw'i; noqw nāwakinpiat hu'waniwa, pam Nay aw tuqayvahsi'maqw ōviy'o.

⁸ Pay as pi pam God tíatnikañw hīhihta an kānavotqe put aw tuqayvahsi'maniqey tuwi'va.

⁹ Pu pam hin hintaniqey an yukiltiqe pep pu' pam aw tūqayyuñqamuy sūs ayo óyaniqat pan Naat put eñem yuku.

¹⁰ Pi God hapi put awwat mohpeq moñwtavi, Melchisedec tuwiyat an'i.

Warning against Falling Away

¹¹ Noqw itam as Melchisedec wūhak hin lavay-htotiniqw put pañqawniqw qatuvosi, uma qa íts nanaptañwuniqw ōviy'o.

¹² Uma wūyavo Christ aw tuptsiwni'yuñwa, añwu as uma sinmuy tutuqaynayanikañwo, pay nāt hak

pas God lavayiyat pas pu' pas umuy tutuqay-naniqat uma pepya. Uma titipostuy amunyuñqe pihut-sa nānawakna; nihqe uma kurs hin hurut nōsiwhqat kātotini.

¹³ Pihut-sa akw qátuhqa súantaqat qatsit, pu qasuantaqat qa mātsi'taqey antañwu; pi pam qaöqáwi'tañwunihqee.

¹⁴ Noqw pay tukwsiwyuñqam hurut nōsiwhqat soon qa kātotini, pi puma yūmosa put nōnovaqe hihta lolmatnihqat, pu qalolmatnihqat mātsi'yuñwa.

6

¹ Noqw itam hihta pay tutuqayyaqey qa pūvut-sa yuaatotat, momi hóyokye' tukwsiwwisni. Itam pay itahhintsakpiy itamumi qahimuniwhitiqat añqw lasyaqe God qapēvewnaya.

² Pu itam pay kūyit akw tuvoylatiwhqat hihta tuawi'taqat nanapta; pu Hikwsi hakiy hin öqalmaqañwuqat itam pay navoti'yuñwa. Pu so'pum ahoy yesvaniqat hak itamuy pay tutuqayna. Pu God sohsokmuy itamuñem sūs hin yúkuniqat itam pay tuwi'vaya.

³ Noqw yahpiy pu' itam hihta akw öqawhtotaniqey putwatyani, kurs God pan itamuñem yuki'taniq'ö.

⁴ Pi uma sūs unañwtalawvaya, pu öveqatsit añqw hihta kuwahtiput añqw yukuya, pu Qahováriwtaqat Hikwsit nuhtum makiwya,

⁵ Pu soñawnen God lavayiyat lolmat añqw yukuya, pu qatsit nātoniqat ep hīhihta öqalat añq'ö.

⁶ Nikañw kurs uma God pöhuyat añqw lasyaqw, kurs hak umuy God aw ahoy tsamvani. Soñawnen

pi uma nankiwakw God Tiyat piw nahoyehtsit aw muayat, nuhtutpik put hamantoytayani.

⁷ Pi tutskwat aw qa sūs yokvaqw, pam mowaiwkañw, piw put tumalay'yuñqamuy amuñem hihta aniwnañwunihqa God unañwveniñwu.

⁸ Nikañw i' himu tsutskuy'yuñqa pu kūtay'yuñqa pay ayo yukiwñwu, nihqe pāpu pay maspiwniqe, ōviy taqtsokiwñwu.

⁹ Nikañwo, aw iunañwam itupkomu, nāmahin pi as nu yan hiñqawkañw qa pas pas umuy tuawi'ta, nikañw nu umuy qapēvewna, pi hak ayo yámakqey hin qātuñwuqat uma pan yēse.

¹⁰ Noqw God qa hihta ep qasuantage umuhtumalay soon qa tunatyawtani. Pi uma put aw unañway'yuñqe ōviy sinomuyatuy amumi unañwtavi'yuñwa, piw nāt amumi unañwtavi'wisa.

¹¹ Noqw uma yūmosa nānani unañway'yuñwniqat nu okiw as nāwakna, nen uma umuh'ahsatiy sohsok ōmahtotani, pu umuh'unañwvahsiy aw yórikyani.

¹² Ura hakim God awiniyat qapēvewnayaqe qa nañ'eknayat, pas antsa unañwvahsiy aw yórikyā. Noqw pan piw uma qapēvewnayakahkañw qa nañ'eknayani.

God's Sure Promise

¹³ Pi ura God Abraham aw hihta pasiwnaqe kurs hakiy pas pávannihqat aw yankañw ōqalat lavayhtiniqe nāp tuñwniy aw yankañw lavayhtiye,

¹⁴ Pañqawu: Pay nu pas nāp soon uñ qa hahlayhtapne', ōqawhtoytani, pu uñ natkotoynani, kita.

15 Noq̄w ōviy pam qa yāvaiwkañw añ kuyvaqe put aw awinit aw yori.

16 Pi sino hakiy pávannihqat aw yankañw qaöwílvahtiniqw pahsat pay puma lavayiy sohtapnayañwu.

17 Noq̄w ōviy God itamuy paañwaniqey itamuy āawnaqe nāp natñwaniy aw yankañw qaöwílvahti. Noq̄w ōviy pam tunatyay pas soon qa alöntaniqat itam navoti'yuñwni.

18 Pam awiniy, piw lavayiy soon alöntani, pu pas soon atsátani; noq̄w ōviy itam put aw taqa'nañwtotiqe watqaqam wūkoq unañwtote' God hin itamuy āawnaqey pan itamuy ayo óyaniqat itam navoti'yuñwa.

19 It yan unañwvahsit itam pasiwyuñwa, pu put aw yankahkañw itam hūrs hoñni; pi pam pas qa hinwat hinhtiñwu. Christ hapi aw itam yanyuñwa, hakiy òveqatsit ep qátuhqat aw'i.

20 Pam itamuhsavo pañsoq pákihqe, itamuñem Nay aw naokiwlawu. Pi pam Melchisedec tuwiyat ahpiy God awwat susmohpeq sūs moñwtaviwa.

7

The Priest Melchizedek

1 Pi i' hapi hak Melchisedec Salem ep moñwi, pas Sus'oveqnihqat God awwat wimmoñwi. Ura pam Abraham ahsawvaqe, aw öqala, pam momñwituy haqam súlawhtiqaq añqw ahoy pitutoq'ö.

2 Noq̄w Abraham sohsok hihta sun pakwút-sikivo oyiwyuñqat añqw sūkw oyiwhqat put maqa. (Melchisedec tuñwniyat namtökiwhqe moñwi súan hinmaqa i'nihqe pam'i; nīkañw pay

pam piw Salem ep mónw'iwtaqe òviy moñwi kwakwhat unañway'taqa yan túñwantiwa, pi Salem kwakwhat qatsi i'nihqe pam'i.

³ Hak náatnihqat, pu yúatnihqat qa haqe' pey'ta, pu hakim put kwámatnihqam qa navotiwta, sen tímatnihqam qa navotiwta. Pam hisat tihtiwhqat, pu hisat mokqat pam qa pey'ta. Pam yan God Tiyat an yukiwta; pam yūmosa God awwat moñw'iwta.)

⁴ Meh, i' hak pas pavan a'nö hímuu. Ura Abraham itahwu'ya hakimuy momñwituy kíqötaqe pumuy poswa; nihqe tukwhaniy pakwút-sikivo oyahtaqe, sūkw oyiwhqat Melchisedec aw noa.

⁵ Noqw Moses pan tutaptaqw, imuy Jew-sinmuy amuñaqw God awwat momñwit, Levit ahpiyvimat pan tuwi'yuñwa. Puma sinomuy amuñaqw hihta pakwút-sikivo oyiwyuñqat añqw sūkw oyiwhqat ömalalwañwu, nāmahin pi as puma sinomuy amún Abraham tímatu.

⁶ Noqw Melchisedec as qa Levit-sinomuy amuh-piynikañw, Abraham añqw put ömahtat, pu Abraham öqala, pay pi ura God Abraham öqalaniqey āawna.

⁷ Noqw itam navoti'yuñqw, hak pavansino hapi söqavuñwsinot öqalaniñwu.

⁸ Noqw ima Levit ahpiyvimat sinomuy amuñaqw sivit ömahtotaqam pay soa; noqw pay i' Melchisedec itanay Abraham añqw put ömahtaqqa pam mokqat i' qa haqam tutuvenit añ pey'ta.

⁹ Pu as nu piw pañqawniqw i' Levi sivit ömalawhqa soñawnen Abraham ahpiy put pan oyiwtaqat Melchisedec aw mātavi.

10 Ispi Melchisedec Abraham ahsawwaqw, soñawnen pam Levit qeniyat ep wunu, õviy pi Levi put ahpiyviyniq'õ.

11 Ima Jew-sinom God awwat momñwituy, Levit ahpiyvimuyatuy amuhpiy tutavot makiwya. Noqw pay pumuy tumalaam qa pasiwtaqw, õviy nawus God sukwat moñwtavi-it Jesus Christ. Pam hapi qa Aaron ahpiy'o, nikañw pam Melchisedec an moñwtaviwa, God ahpiy'o.

12 Noqw ason God hakiy Judat ahpiyviyat moñwtave', nawus pahsat pam tutavot alõntani.

13-14 Pi itam navoti'yuñqw, Jesus qa Levit ahpiynit, Judat ahpiy'o. Puma hapi as qa wim-moñwnamorstiwya; pu Moses qa pumuy put tumal-maqa.

Another Priest, like Melchizedek

15 Pu nāt pas i' piw susmataq'a: Pas hapi Christ Melchisedec antaqa God awwat moñwtaviwa.

16 Pam nāitniwniqat tutavot qa put ahpiynit, pas qatsit qaso'taqat õqalayay ahpiy put aw taviwa.

17 Pi pam put pan lalvaya: Um hapi Melchisedec tuwiyat an pas sūs God awwat moñw'iwta.

18 Suyan pi mohti hin tutaptiwhqa qa õqalanique, pu qa apitiqe õviy ayo yukiwa.

19 Pi pam pep hin tutavo qa hakiy pas suyan hin hintaniqat antsana; noqw pay tutavo ayo yuki-whq, itam pu' hapi hihta pas pavan nukñwat aw yanyuñwa, it Jesus aw'i; nihqe put hapi ahpiy itam God aw õkiwta.

20 Meh, God Jesus put awwat moñwtapqe pas pavan put aw lavayvasiwna.

²¹ Ura pam hisat Aaron ahpiyvity moñw'oyhqe, qa hihta pumuy amumi pas suyan pasiwna. Nikañw pam Jesus moñwtapqe, put aw pasiwnaqe aw pañqawu: Tutuyqawhqa hapi pas öqalat lavayhtiçe soon alöntani; nihqe pam ūmi yan lavayhti: Um hapi pas Melchisedec tuwiyat anwat God awwat pas sūs moñwtaviwa.

²² Noqw öviy God itamumi hihta nukñwat pasiwnaqw, Christ pas nāp put aw antsanhtani.

²³ Pu pay pas pi antsa Aaron ahpiyvit kaysiwhqam God awwat moñw'iwyuñwa, pi himuwa möke', pañso pahsavoniñwuniqw öviy'o.

²⁴ Noqw Christ hapi pas sutsep qátuhqe, öviy qa nahlakñwuqat God awwat moñwqenit makiway'ta.

²⁵ Pantaqw hapi öviy pam put añ God aw ökiwtaqamuy pas sūs ayo óyaniqey aw öqalat pasiwta, suyan pi sutsep qátukañw, amuñem lavayi'maniqey öviy'o.

²⁶ Pi pantaqa God awwat susmohpeq moñwi súitamuhpee, qahováriwtaqa, qa nukpana, qa hihta akw hintaqa, qaanhinwisqamuy amuñaqw lahsiwtaqa, pas öveqatsit yupqövaqe pákihq.

²⁷ God awwat momñwit pi nāqavo put aw hih-tuy qöyantotañwu, mohti nanāp qaanhtipuy ep-nit, añk pu sinmuy qaanhtipuyamuy ep'e. Noqw Christ pi qa pumuy amún hinhtiçe, sūs nātavi.

²⁸ Tutavo pi pay sinmuy qa pasiwyuñqamuy God awwat moñwtañalawu. Noqw pay God tutavot ayo yúkuhqe, öqalvasiwnit akw pas nāp Tiy pas suyan pasiwtaqat put aw sūs pana.

Jesus Our High Priest

¹ Pu' hapi nu pas pávannihqat lavayhtini: Jesus hin hintaniqey pasiwtaqa itamuñem God awwat moñwtaviwa; nihqe òveqatsit ep Kapsitiwhqat moñw'atsvewayat putvaqewat qatuptu.

² Pam God kīyat ep yeyespit pas āantsawat ep tumalay'ta, God kīyat pas antsanihqat ep'e. Tutuyqawhqa pas nāp hapi put kīhut kīta, qa sino.

³ Pi God awwat moñw'iwtaqa hihta kuwahtiput put aw òoyniqey pu aw hihtuy qòyantaniqey ep pan taviwñwu; noqw òviy Christ hapi pas pay soon tuwat hihta qa távini.

⁴ Pi as pam tūwaqatsit ep hinnume', soon God awwat móñwini, pi God awwat momñwit hihta kuwahtiput nāt òoyhtiwisa, tutavot an'i.

⁵ Ima pi God kīyat pas antsanihqat òveqatsit epnihqat qa pan tumalay'yuñwa, soñawnen pi pam òveqatsit kihsiwniyat anta; pi God kīyat tūwaqatsit epnihqa pas antsanihqat tuawi'ta. Ura Moses haqam God eñem hintsatskiwhqat mötsápkít wunuptsinaniqw, God put aw pañqawu: Nu tükwit epeq ūmi hin mātaknaqw, um pan sohsok hihta yúkuni, aw kita.

⁶ Ura Aaron ahpiyvít namivasiwnit pas nukñwat añ hintsak-wisa, pam pi God tutavot aw tönaniwtañwu; noqw tis pi Christ hapi namivasiwnit put epnihqe pas pavan nukñwat añ hintsakñwu, ispi pam God awiniyat aw tönaniwtañwuniq'ö.

⁷ Noqw pay mohtiwat pasiwni qa pasiwta; pay as pam qa pantaniqw soon pas piw nāt ank himuwani.

⁸ Noq̄w pi God put aw hihta qa pasiwtaq̄at túwahq̄e pañq̄awu: Meh, pay hapi nāt aw pítuni, kita Tutuyq̄awhqa; noq̄w ep pu' nu Israel-sinmuy-nikañw pu Judah-sinmuy amumi pūhut pasiwnani,

⁹ Ura nu námuyatuy amumi hin pasiwnaq̄ey qa pan'i. Ura nu hisat pumuy māyamuy ñuy'kañw, tutskwat Egypt añq̄w pumuy ipwat, amumi hihta pasiwna. Noq̄w pay puma ivasiwniy añ qa yūmosa hinwisq̄, òviy nu pumuy amumi qa unañwtavi, kita Tutuyq̄awhqa.

¹⁰ Noq̄w pep pu' atsve nu Israel-sinmuy amumi yan pasiwnani, kita Tutuyq̄awhqa: Nu ilavayiy pumuy wuwniyamuy aw tañatani, pu nu soñawnen itutavoy unañwayamuy añ pēnani; noq̄w nu pumuy Tutuyq̄awhqaamni; noq̄w puma isinomni.

¹¹ Pu soon hak sinosñway, sen tupkoy tutuq̄ayne' aw pañq̄awni: Um Tutuyq̄awhq̄at tuwi'tani, kitani; pi sohsoyam nuy tuwi'yuñwniq̄'ò, sushin'ewakw-nikañw pu suspavannihq̄at aq̄w pahsavoo,

¹² Pi nu pumuy q̄aanhtipuyamuy ep òkwatuwi'taniq̄ee, pu q̄aanhintsakpiyamuy, pu nukpanhtuwiyamuy nu soon pāpu u'ni'tani.

¹³ Noq̄w pam pumuy amumi pūhut pasiwnaniq̄ey pañq̄awhqa, suyan pi mohti pasiwni putniq̄w pay hin'ewayhti. Noq̄w himu hin'ewayhtiqa, pu hisattiqa pi pāpu pay súlawhtiñwu.

9

Earthly and Heavenly Worship

¹ Ura God Israel-sinmuy amumi pasiwnaqe, hin put eñem hintsatskaniqat amumi tutapta. Noq̄w òviy puma put eñem mòtsápkit pas āantsawat wunuptsinaya.

² Noq̄w ura mòtsápkit ihpovewat ep wihq̄öhi wunu, pu nōnōspi; noq̄w put ep nōva poñaiwta; pam yeyespi ura pas Aantsawa yan túñwantiwa.

³ Noq̄w pu ura mòtsáp’uhtist yupq̄öymiq̄ piw yeyespi Susq̄ahovariwtaqa yan túñwantiwa.

⁴ Pep ura sikavalasivat añq̄w tataqtsokpi q̄ātsi, noq̄w pu pasiwnit ep tatañpi, sikavalasivat akw ahsupoq̄ nōmiwtaqa; noq̄w ura put ahsone sīvut añq̄w mēna tañawtaqa pakiwta; pam sīvu sikavalasivat añq̄w yukiwta; pu ura Aaron murikhoat tsiyakqa piw ep pakiwta, noq̄w pu ura owavutsgat añ pasiwni pey’taqa.

⁵ Noq̄w ima hihtu Cherubim God lolmat tālawñwayat akw nōmiwtaqam tatañpit atsvēnihq̄at nākwapni’ta; noq̄w ura tatañpit nākwapniat núokwavihka yan túñwantiwa. Noq̄w pay itam kurs hin yep put pas hin hintaqat pasiwtaqat yuaatotani.

⁶ Noq̄w i’ yantaqa pās panwat yukiltiq̄w, ima God awwat momñwit pay sutsep ihpove yeyespit aw yuñte’, God eñem himu hintsatskiwhq̄at hintsatskañwu.

⁷ Nikañw yūmowat pay i’ God awwat pas mohpeq̄ moñwi pas nāla añsakis yahsañwuy ep sūs pákiñwu, pas uñwat yankañw-saa; nen put nēñem God aw mātapñwu, pu sinmuy òwihiniwhtipuyamuy ep’e.

⁸ Noq̄w Qahováriwtaqa Hikwsi it akw itamuy it tutuqayna: Nāt mohtiwat kīhut wunuq̄w, pas

susqahovariwuy yeyespit aw nāt uhtsiwta.

⁹ Noq̄w pep hintsakpi yep qatsit tuawi'ta. Puma pi God aw hīhihta kuwahtiput ōoyya; piw put eñem hihtuy qōyantota. Noq̄w nāmahin pi as hak pantsakq, pam pantaqa kurs hin put unañwayat añq̄w qaanhtipuyat ayo hōnani.

¹⁰ Pi pam tutavo hihta suovaamnihqat-sa yuaatañwu-puma hihta nōñōsaniqata, pu hihta hīhikwyaniqata, pu hin napwatotaniqata. Noq̄w pam tutavo pay hāk hihkay'ta, hisat pam sūlawhtiniqey aw pahsavoo.

¹¹⁻¹² Noq̄w pay God itamumi hihta lolmat pasiwnaq̄w, Christ itamuñem God awwat mōñwiniqey ōviy wunuptu; nihqey soñawnen mötsápkit añ kuyvage sūs haqam susqahováriwhput aw pañso paki. Pam mötsápki hin hintaniqey pasiwtaqey, mohtiwat epnihqey pas pavan nukñwa, ōviy pi pam qa tūwaqatsit ep wunu, piw qa sinmuy māyamuy ahpiy yukiwa. Noq̄w Christ nāp uñway yankañw pañso paki, hīhihtuy uñwáyamuy qa put yankañwo, sen kapīrat uñwáyata, sen wakashoyat uñwáyata. Pam pañso pákihqey itamuy sūs qenivo oya.

¹³ Ura mohti pasiwni yan yukuq̄w kurs haqawa hihta akw tuyoy'ewayhtiqlw, God awwat moñwi wākasit uñwáyat, sen kapīrat uñwáyat akw put mahkwañwu. Pu piw pam wakasmanat taqtsokiwhqat qōtsviyat kūyit akw namiq̄wriwtaqat akw put mahkwañwu.

¹⁴ Noq̄w kurs pam pantaqa hakiy tuyoy'ewakwnihqat kwañw'ewakwtaniqey aw ōqalay'taq̄w, Christ pas nāp uñwáat tis pi ōviy kurs hin itah'unañway qa kwañw'ewakwtani, ispi pam

Hikwsit sûtsepnihqat añ God aw nātapqe itamuñem mokq'ö. Noqw pi itam kwanw'ewayhtotiqe soon pāpu hisat hin yesqey pan yesni; nikañw itam God sûtsep qátuhqat eñem apiiwyuñwni.

¹⁵ Yantaqw hapi öviy pam puhuvasiwnit God-nikañw pu sinmuy amuhtsave hintsaki. Ura ima hakim mohti pasiwnit aw yanyuñqam tutavot ep qaanhtoti. Noqw pay Christ mokqe mohti pasiwnit añqw pumuy mātavi; nihqe sohsokmuy wánwayniwyaqamuy amuñem qenit yukuqw, God amumi hin āawnaqw, puma makiwyaqe sûtsep himuy'yuñwni.

¹⁶ Noqw itam navoti'yuñqw, haqam hakiy ahk-wayñap himu hin hintaniqa yukiwtaqw, pay kurs pi hin pan put yuki'taqa qa mokq, pam aw antañwu.

¹⁷ Pi hin hintaniqa yuki sinot mokq, pep pu' hihkay'tañwu; qa pantaqw pay nāt put pasiwnaqa qatuqw, pam qa öqalaniñwu.

¹⁸ Noqw öviy pay piw i' mohti pasiwni pas úñwat-sa akw pan yukilti.

¹⁹ Noqw öviy ura Moses tutavot eq hin ayatiwyaqat sohsokmuy sinmuy āawnat, pahsat pu pam wakasmamñatuy pu kakapirstuy unwáyamuy kūyit enañ kuyhta; nit palaphöt-nikañw pu hihhta tūsaqat hyssop akw pam tutuvenit-nikañw pu sohsokmuy sinmuy put akw mahkwa;

²⁰ Nihqe pañqawu: It unwat akw hapi God umumi pasiwna.

²¹ Pu pam piw öviy pan God eñem mötsápkít unwat akw mahkwa, pu pep hīhihta akw hintsatskiwhqat sohsok pīwu.

²² Pu pay pas ka pēp sohsoy himu unwat

akw powaiwtaniqat pan yukiwta; pu un'wat qa munvaniwhq, pay qaanhtipu pas soon ayo yukiwni.

Christ's Sacrifice Takes Away Sins

²³ Noqw ōviy hapi pay himu tūwaqatsit epnihqa kurs hin qa hihtuy un'wáyamuy akw kwan'ewayhtiwni, pam pi ōveqatsit epnihqat tuawi'tagee. Nikañw pay himu ōveqatsit epnihqa hakiy un'wáyat hihtuy un'wáyamuy epnihqe pas pavan nukñwat kurs hin qa kwan'ewayhtiwni, it Christ pas nāp un'wáyat akw'a.

²⁴ Pi pam haqam kīhut pas āantsawat sinot māyat akw yukiwtaqat qa pañso paki, pas antsanihqat tuawi'taqat aw'i; pam qa pañsonit pas hapi ōmiqatsit aw paki, pāpu pas God atpipo itamuñem mātaqtiniqe ōviy'o.

²⁵ Piw soon pas pam piép nātapmantani, God awwat mohpeq moñwi añsakis yahsañwuy ep pay hihtuy un'wáyamuy yankañw pañso pákiñwuqat pan'i.

²⁶ Pi as kurs pantaqw, soon pam tūwaqatsit yayhniwhqat pahpiy qa piép kānavotmantani; noqw pi yepehaq pam so'ñwaveq sūs mātaktiqe, pas nāp nātapqe, sinmuy qaanhtipuyamuy ayo yuku.

²⁷ Noqw pay hapi sinom sūs so'niqat pan amuñem yukiwta. Noqw atsva pu' God pumuy amuñem hinwat yúkuni.

²⁸ Noqw ōviy hapi Christ pay sūs taviwa, kaysiwhqamuy amuñem qaanhtipuyamuy nahpe haqami hintsakniqe ōviy'o; nihqe pam nāt piw mātaqtini, qaanhtiput ayo yúkuniqe qa ōviynit, put aw tunatyawyuñqamuy ayo óyaniqe ōviy'o.

10

¹ Pi pep hin tutavo kihsit an hihta lolmat nātoniqat tuawi'ta; pam qa pas pas antsa pam'i; kurs pi hin pep hihtuy qōyantiwyaqamuy ańsakis yahsańwuy ań yūmosa pantsakiwhqa pańso ökiwtaqamuy sūs lolmatani.

² Pi as pantaniqw ya pam qa pańso pay yukiwtani. Ispi pep okiwlalwaqam sūs powatote', soon pāpu hīhihta qaanhtiput unańwpeq sunvoti'yuńwni.

³ Noqw pi pep put pantsakiwhqat ep ańsakis yahsańwuy ep qaanhtipu ahoy u'naniwńwu,

⁴ Ispi soon wakastahtaqtuy pu kakapirstuy uńwāam qaanhtiput haqami hintsanniq'ö.

⁵ Paniqw hapi öviy Christ tūwaqatsit aw pitutoqe pańqawu: Um hihtuy qōyantiwyaqamuy-nikańw pu ūmi öoywaqat qa tuńlay'ta; nihqe um inuńem tokot na'sasta.

⁶ Um hihta ūmi tataqtsokwaqat pu qaanhtiput ep ūmi himu öoywaqat ep qa nāhahlaytapna.

⁷ Pahsat pu nu pańqawu: Meh, God, nu hapi uhtunatyay hinhtiniqey öviy pitu; pay ura tutuvenit mupipitaqat ep nuy pan pēniwta.

⁸ Ura pam mohti pańqawu: Um hihtuy tutavot an qōyantiwyaqamuy-nikańw pu ūmi öoywaqat qa tuńlay'ta; um hakiy qaanhtipuyat ep ūmi hihtuy tataqtsokwaqat ep qa nāhahlaytapna.

⁹ Pam pan lavayhtiqe pep pu' piw pańqawu: Meh God, nu hapi uhtunatyay hinhtiniqey öviy pitu. Pam kītahqe mohtiwat ayo qenitat, ańknihqat wunuptsina.

¹⁰ Noqw öviy God tunatyayat ahpiy itam put enem sutsvo oyiwya, Christ itamuńem tokoy sūs

táviq'ö.

¹¹ Ura God awwat momñwit nāqavo put kīyat ep hoñkahkañw hihta hintsatskañwu; pu pay nāt piw God eñem hihtuy qōyantotañwu, soon pi puma qaanhtiput haqami hintsanyaniq'ö.

¹² Noqw pay Christ tuwat sinmuy qaanhtipuyamuy ep sūs nātapqe, pep pu' pam God putvaqewat qatuptu;

¹³ Nihqe pahpiy put tuwqamat put aw maqaptsi'yuñwniqat pam nuhtay'ta.

¹⁴ Pi pam pas sūs nātapqe God eñem sutsvo oyi-wyuñqamuy pās hin hinyuñwniqat pan sūs yuku.

¹⁵ Pi Qahováriwtaqa Hikwsi piw pas nāp put pantaqat itamuy āawna; öviy pi ura as pay mohti pañqawu:

¹⁶ It atsva pu' nu yan amumi pasiwnani, kita Tutuyqawhqa: Nu unañwayamuy añ ilavayiy tañatani, pu nu wuwniyamuy añ itutavoy pēnani.

¹⁷ Pu nu pumuy qaanhtipuyamuy-nikañw pu nukpantuwiyamuy pāpu qa u'ni'tani, kita.

¹⁸ Noqw God hakiy qaanhtipuyat put añqw yukuqw, pep pāpu qaanhtiput ep himu nīniwhqa sūlawni.

Let Us Come Near to God

¹⁹ Yanta hapi, itupkomu; noqw öviy itam Jesus unwáyat aw yankahkañw qa tuhtuskahkañw haqam susqahovariwhput aw yuñniniqw itamuñem geni.

²⁰ Pi Jesus Christ pas nāp tokoy ahpiy soñawnen itamuñem pöhut taytaqat yuku; noqw put tokoyat mötsáp'uhtsit antaqat añ itam God aw yuñta.

21 Pi Christ itamuy God tímuyatuy amuñem put awwat mohpeq moñw'iwtaqey ep wunu.

22 Noqw òviy itam suan unañway'kahkañw, qa hin pēvewnayakahkañw, God aw tuptsiwni'kahkañw put aw ökini, itah'unañway Christ unwáyat akw pāhomiwyuñqat navoti'kahkañwo, hakiy kūyit akw tokoy pāhomhqat pan'i.

23 Pas itam qa wiwsiyakahkañw God aw tuptsiwni'yuñqey qa qe'totini. Pi i' hak hin hintaniqat lavayhtiqa pas soon qa āantsani.

24 Pu itam hin nānami unañway'yuñwniqey pu lolmat hintsatskaniqey nāu'nañwnayani.

25 Itam sūvo tsotsvalyaniqey qa qe'totini, haqawatuy amun'i; itam qa pumuy amún hinwist nāu'nantoynayani, tis òviy'o, talöñnit aw pitutoqw itam navoti'yuñqee.

26 Ispi itam as hihta pas suyan pantaqat nanap-takañw, tuwat nāp itahtunatyay añ hinwise'qaan-htotiqw, pay ahpiy pas qa himu haqam pāpu itahqaanhtipuy ep nīniwni.

27 Pánis-sa hak pan hintsakqa navoti'taqw, God sinmuy sohsokmuy amuñem hinwat yukune', tuwqamuy amuhpewi itsívuy mahtakne', qōhit akw pumuy hovalani. Noqw hak it navoti'te', tsawiniwkañw maqaptsi'tañwu.

28 Ura pi hak Moses tutavoyat qa kaptsi'taqw, hakim löyöm sen pahyom put navoti'yuñqam pan lavayhtotiqw, momñwit put qa ökwatutwat nīnayañwu.

29 Noqw hak God Tiyat pēvewnaqa hin tis pas pavan nuhtsel'ewakw sivihpit hihkay'vani. Pam pi Qahováriwtaqat Hikwsit God núokwayat hakiy

aw nóahqat qahihtata, piw Christ unwáyat aw wukukuyku, nāmahin pi as God put unwat akw put aw pasiwnat, nēnem put sutsvo tavi.

³⁰ Pi itam God yan hiñqawhqat tuwi'yuñwa: Ason nu hapi hakiy eñem nāoyni; ason nu hihta ep hakiy aw ahoytamantani, kita Tutuyqawhqā; pu piw yanwata: Tutuyqawhqā sinomuy hin yukunani.

³¹ Pi pas God qátuhqat mapqölmīq posnaniqw, pam nuhtsel'eway'o.

³² Nikañw pay kurs uma umuhhisatqatsiy añ wūwayani. Ura umuh'unañway tālawvaqw, uma qaan'ewakw hihta añ kānanvotyakahkañw añ kūkuyva.

³³ Umuñaqw haqawat sinmuy amutpik kānanvotyā, piw okiwhinyuñwa; noqw umuhsuñwamuy pan okiwsahsanyaqw, uma pumuy amumum kānanvotyā.

³⁴ Oviy pi ura uma sivihpit añ tañawtaqamuy ōkwatutwa; pu hihta umuhhimuy hoyalayaqw, uma put ep qa hin unañwtoti, suyan pi uma ōveqatsit ep hihta pavan nukñwa, pu pas qa hinhtiñwuqat himuy'yuñqey navoti'yuñqe ōviy'o.

³⁵ Oviy uma umuhqapevewniy qa añqw lasyani. Pi kurs uma yūmosa put añ hinwise', hihta a'nō hihkay'taqat ōmahtotani.

³⁶ Pay uma kurs hin sohsok hihta añ qa nakwhani'yuñwni; nen uma God tunatyayat añ hinwisq, pam umuy hin āawnaqat uma put makiwyani.

³⁷ Pay nāt hihsavoniqw i' hak pítuniqa soon qa añqwni, nen soon sōwuni.

³⁸ Noqw i' hapi súantaqa qapēvewniy akw qatsit

tuwani; nīkañw kurs hakiy pay ahoy tu'qaltiqw, soon nu put ep hahlayni.

³⁹ Noqw pay itam añ hakimuy tuptsiwnit añqw ahoy tu'qaltotiqe ayo maspiwhqamuy qa amunyuñwa. Pi itam hapi tuptsiwnit añ ahsupoq hinwisq, itahhikwsi ayo yámakni.

11

Faith

¹ Itam qapēvewnit akw hihta itahñöyiy aw yórikyaniqey navoti'yuñwa, pu put ahpiy hihta qa mātakqat pas suyan māmatsya.

² Pi hisatsinom qapēvewniy ahpiy lomayuaatiwya.

³ Itam qapēvewnayaqey aw tutwaqaw kurs tūwaqatsi God lavaiyat akw yukilti; noqw öviy himu yañ mātakyaqa pay hihta mātakyaqat qa put añqw yukilti.

⁴ Ura Abel qapēvewnaqe Cain epnihqe pavan nukñwat God aw hihta tavi; nihqe put ahpiy pay kurs pam súantaqey panwat mātakti; God put kuwahtipuyat ömahtaqey akw put pañqawu; noqw pay as Abel mokpu-nikañw nāt put tuawi'ta.

⁵ Ura Enoch qapēvewnaqe mokiwuy añqw qa yuku, nīkañw ömiqatsit aw nahlakiwa. Nihqe pam qa nātuwiwa, God pañsoq put nahlaknaqw öviy'ö. Pi pam nāt qa nahlakniwht, pam aw lomanavotniwta, pam God unañwve hinmaqe öviy'ö.

⁶ Noqw pay hak qa tuptsiwe' kurs hin God unañwveni; pi God awnihqa pay pam pas suyan qátuhqe put hepnumyaqamuy kuwahtiput máqañwuqat kurs hin qa tuptsiwni'tani.

7 God nāt hihta qe'yaqat añwu pay Noaht āawnaqw, pam qapēvewnaqe put kaptsita; nihqe pākihut maskataqe timuy ayo nōñakna. Put hapi akw pam yep qatsit tunatyayat añ hinwisqamuy qalomáhinwisqat mahtakna; noqw pam súantaniqat God yan put lavayhti, hak God aw tuptsihwqa hin súantaqat pan'i.

8 Ura God Abraham wánwayhqe, put haqam tutskwat ason makiwniqey aqwniqat aw tutapta. Noqw ōviy pam qapēvewnaqe God aw tuqayvas-taqe nāp tutskway añqw nakwsu, haqaminihqey qa navoti'kañwo.

9 Ura pam qapēvewnaqe haqam tutskwat aw aw-iniwtaqat qa ep sínonihqey pan hinnuma; ura pam mötsápkít añ ki'tinuma. Noqw ura Isaac-niqw pu Jacob puma piw put an hinnuma; ura God pumuy tutskwat máqaniqey piw āawnaq'ö.

10 Abraham pi wuhkokitsokit huruwunuhqat God ahpiy yayhniwhqat piw yukiwhqat aw tayma.

11 Ura God Sarah Abraham nōmayat ti'vaniqat put aw pañqawu. Noqw pam put hinhtiniqat qapēvewnaqe nō'yiltiqe tsākw tavi, nāmahin pi as pam pāpu pas añ ruhpaikiwkañwo.

12 Paniqw hapi ōviy i' hak pay mokput antaqat ahpiy tokpelat añhqe sōtuy amún qaan'ewakw hin-taqam aniwhiti, pu pātuwaqatsit qalavaqe tūwat soon hak pohtoylaniqat pan'i.

13 Ima sohsoyam qapēvewnayakahkañw qatsiy kūkuyva, himu amumi awiniwtaqat qa ep ökit'a, pay pánis-sa yāvoq put tutwaqee; nihqe pas suyan put pantaqat pās nātuptsinwaya, nihqe ömahtota,

pay puma qa pep tūwaqatsit ep sínomníkañw pay pañqe hāk hinnumyaqey pañqaqwa.

¹⁴ Pi pan lavayi'yuñqam súyan pi haqam kiy hepnunmya.

¹⁵ Kurs pi hin as puma haqaqw nōñakqey aqwhaqami tunatyawyuñwe', qa hisat pay ahoy aqwy'e' qenitutwani.

¹⁶ Noqw puma hapi haqam pas nukñwat qatsit ōveqatsit añqwnihqat tunatyawyuñwa. Paniqw hapi ōviy God pumuy Tutuyqawhqaamnihqey pan tūñwantiwniqey suhtaq'ewa, pam pumuy amuñem wuhkokitsokit na'sastaqe ōviy'o.

¹⁷ God Abraham aw tuwantaqw, pam qapēvewnaqe Isaac God aw tavi, nihqe i' hak tiy put aw awinit pasiwtaqa pas sūkw tiy kuwahti.

¹⁸ Ura God put aw pañqawu: Ason Isaac timat uhsinomni, yan'i.

¹⁹ Pay kurs pi hin God put ahoy tātaynaniqey qa panhtiniqat pam wūwa nāmahinpi as mokni; noqw ōviy pañqawniqw pay soñawnen pi pam pañqw put kwusu.

²⁰ Ura Isaac qapēvewnaqe timuy Jacob-nikañw pu Esaut pumuy nāt hihta hintaniqat ep pumuy ōqala.

²¹ Jacob qapēvewnaqe ura mokiwuy aqw hayiñwnaqe, Joseph tímuyatuy lōqmuy ōqala, nihqe natōñpiy akw moto'kañw God aw okiwlawu.

²² Joseph qapēvewnaqe qatsíso'ñwamiq pítuhqe, Israel tímuyatuy haqamiyaniqat mahtsikna; nihqe ōqayat hin hinhtotiniqat pās tutapta.

²³ Moses tihtiwHQ, naat-niqw pu yuat puma God qapēvewnaqe payhkomuy mūmuyawhtuy añ put tupki'ta, yaw pam sūhimuniqw ōviy'o, puma

moñwit hin yukiyat qa mamqasqee.

24 Moses wuñwqe qapēvewnaqe Pharaoh tiyat mānat tíatnihqey pan túñwantiwniqey qa nāwakna.

25 Tatam pay God sinomuyatuy amumum hīhihta añ kānanvotniqey namorsta, qaantaqat hahlayhpit ep hihsavo hahlayniqey epnihqee,

26 Christ tutukpanhqatsiat Egypt epeq hīhihta núnukñwat epnihqe pas pávannihqat pan aw wūwaqee, pi pam pan put tunatyat ep hihta akw tayawinpit pas antsay'taqe ōviy'o.

27 Pam qapēvewnaqe ōviy Egypt-tutskwat tatamhta, moñwit itsívuyat qa mamqast'a; pas pam hakiy qataymataqpuvannihqat tuway'taqe pan hihta añ kuyta.

28 Pam qapēvewnaqe mañat unwáyat hötsíwat ōvaqe pu ánan'ík wiwtsi, piw mañat sikwit tuhpet nōsa; noqw ōviy motitihiwyaqamuy tōtimuy qōyatoqa qa pumuy amumi may'tat, amutsva yūmosa ahpiy'o.

29 Ura Israel-sinom qapēvewnayaqe Palavatuphat añqe' tutskwat lakput añ ayo nōña; noqw as Egypt añqw sinom put tuwantotat, paōysoa.

30 Israel-sinom qapēvewnayaqe tsañe'sikis tālat añ Jericho-kitsókit qōqōnyaqw, ép kīhut tuhkwaat sapumhti.

31 Noqw ura tokoy huhyaqa, Rahab, qapēvewnaqe qatuptsiwni'yunqamuy amumum qa súlawhti, pi hakim kitsókimi nanauyve pohtamaqam put aw pituqw, pam pumuy amumi unañwtaqee.

32 Noqw ya sen nu nāto piw hiñqawni? Pi nu

haqawatuy tuawi'taniqw soon añ tuwaniy imuy amuptsiwtani: Gideon, pu Barak, pu Samson, pu Jephthah, pu David pīwu, pu Samuel, pu God lavay'aymuyatuyu.

³³ Ima qapēvewnit ahpiy haqe' momñwituy sinomuyatuy ánwutota; súan yēsiwniqat aniwnaya; hihta awiniwyuñqat ep öki; pu wukotohohtuy moayamuy útatota;

³⁴ Uwiñwuy a'nö mukiyat tókaya; sipwuvahpit qalayát añqw ayo ipwaniwya; qa öqawi'kahkañw a'nö hoñvitoti; nānaywaqe a'nö öqaltoti; tuwqamuy taq'oyiyamuy tatslakna.

³⁵ Momoyam timuy so'qe ahoy tātayyaqw amumi yórikya. Pētu mātaviwyaniqey qa nānakwhaqe, hihta qaan'ewakw añ okiwsaniwya; puma hisat ahoy yesvaniwniqat epeq pavan nukñwat qatsit aw-sa taywisqe öviy'o.

³⁶ Pu pētu amumi qaan'ewakw tututsiwya, pu wuvahtinumya; hikis pas sómiwya, pu sivikiva tañatiwya.

³⁷ Puma tatatupniwya; siyarat akw nāhoy tutkitiwya; unaheviwya; sipwuvahpit akw qöyantiwya; okiw kanelvuhkat, pu kapirsvuhkat yuws'i'kahkañw añqe' hinnumya; hihta ñastayakahkañwo; hihta akw okiwhinyuñqe kānanapta.

³⁸ Yep qatsi pumuy qa hihkay'ta, puma okiw haqe' qayēsiwhpuve hinnumya, tuhtukwivaa, pu tuhsövaa, pu tutskwat añ koroiwyuñqat añ'a.

³⁹ Ima sohsoyam qapēvewniy ahpiy lomanavotniwya; noqw pay God pumuy hihta āawnaqe pumuy nāt qa maqa.

40 Nĩkañw itamuñem hihta pawan nukñwat pasiwnaqe, puma itamum sumiyankahkañw pasiwnayaniqat pan yuku.

12

God Our Father

1 Noqw itam it akw moñwvastotiqamuy akw nõyakiwtaqe, õviy itam qa nán'ekni'kahkañw nanamunwani; nen a'nõ yuhtukni. Itam sohsok hihta puptut o'yani, pu sohsok qaanhtiput itamuy ñuy'yuñqata.

2 Itam Jesus aw-sa taywisni, itahqapevewniy yayhnaqat pu yúkuhqat aw'i. Pam hapi hahlayhpit makiwniqey tunatyawkañw nahoylehtsit ep mokqey añ kuyva, nahaman'ewakw qa hihtatat'a, nihqe God moñw'atsvewayat putvaqe qatuptu.

3 Noqw õviy uma put añ wūwayani, hin pam nakwhani'taqata, hakim qaanhinwisqam put aw rohomhtotiq'õ. Uma put añ wūwaye', soon wuwanmamañwuy'yani, pu ókiwhtotini.

4 Uma qa haqawa qaanhtiput aw rohomnumhqey ep mōki.

5 Ya tutuveni umuy God tímatnihqat pan ökwhantaqat uma pay suhtokya? Ura yan pey'ta: Itii, Tutuyqawhqa uñ ökwhantaqw, um put qa paysoqtani, pu pam uñ sivintoynaqw, um put ep qa pas unañwmokmantani.

6 Pi Tutuyqawhqa hakiy aw unañway'te', hakiy ökwhañwu, pu qa hakiy tiy kwúsuhqey qa wuvah-tañwu.

⁷ Kurs uma ökwhaniwyaqey añ kuyyuñqw, pep hapi pu' God umuy tímuy'taniqey pan tumal-tani. Puyaw haqam hakiy tiat nayat ahpiy qa ökwhaniwa?

⁸ Pi itam sohsoyam hīhihta ep ökwhaniwya; noqw kurs hak qa hihta ep ökwhaniwe', pep pu' soñawnen pam pay hakiy qa puwsuñway'kañw tihtaqt tiyat antani, nihqe pay qa God tiatni.

⁹ Yep qatsit ep itanam itamuy ökwphantotaqw, itam pumuy kaptsi'yuñwa. Noqw ya sen itam tis hīhikwsimuy yúkuhqat aw tūqayyuñwe', soon qa yesni?

¹⁰ Itanam pi pay as antsa pan unañwtote', hih-savo itamuy ökwphantotañwu. Noqw God hapi itamuy akw moñwvastotiniqat öviy panhtiñwu, itam put an qahováriwyuñwniqat öviy'o.

¹¹ Noqw nāp hak ökwhaniwhqey ep soon hahlayhtimantani; nīkañw pay atsva hak put añ kuyve' kwakwhat unañway'vañwu, piw suan hinmañwuniqey tuwi'vañwu.

Instructions and Warnings

¹² Oviy hakiy unañwmokq, maat sūhayiwtaqw uma öqalayani; pu hakiy tamöat qaöqáwi'taqw uma put hoñvitotani.

¹³ Nen uma soñawnen hakimuy kukyamuy eñem suwip pöhtotani; nāp hisat hakiy kuk'at qa pasiw-taqat öqaat ruhpañni; pam qa panhtit qalaptuni.

¹⁴ Uma sohsokmuy amumum kwakwhat qatsit añ ö'qalyani, pu qahovársqatsit añ'a. Put uma ñastaye', soon Tutuyqawhqat aw yórikyani.

15 Uma pās tunatyawwisni, taq sen haqawa God núokwayat qa akw moñwvastini, taq nāp hisat hak tūsaqat a'nō tsivot anhte' wūhaknihqamuy hovalani.

16 Uma tunatyaltotini, taq nāp hisat haqawa tokot sokoplawni; sen yep qatsit-sa aw tunatyaw-tani, Esaut an'i. Ura pam motitinihqe makiway sūs nōsniqey aw aptsiwtaqat ōviy put nāhoynwa.

17 Noqw ura ahpiy pantaqw, put naat put ōqalaniqat pam nāwakna. Noqw pay ayo noiwa, soon kurs pam hiniwhitiqat alōntaniqw ōviy'o, nāmahin pi as ura okiw pas pakkañw hin put alōntaniqey hepta.

18 Pi uma tūkwit Sinaït qa aw ōki, imuy Israel-sinmuy amún'i. Ura pam tūkwi uwiwikañw pamesit akw nōmseekiwkañw, qatāla, pu piw huk'ohpokiwta.

19 Pu pañqw hak tōtökqe hiñqawlawhq, puma put tōnayāt nanapta; nihqe puma put nanaptaqe, as pam pāpu qa pumuy amumi yuaataniqat okiw yan tūviñtota,

20 Pas kurs puma soon hin tutaptiwhqat añ kuyyuñwniqe ōviy'o, pi ura pañqawu: Nikañw híkspi pay himuvohko tūkiwt aw toñokq, pay tatam uma put tatatupninayamantani, sen lansat akw nīnayamantani.

21 Noqw ura kurs pi pas nuhtsel'ewakw soni-whq, ōviy Moses pañqawu: Pas nu pavan tsaw-naqe, tururuyku.

22 Pi uma hapi tūkwit Zion aw ōki, pu pas qátuhqat God wuhkokitsokiyat, ōveqatsit ep Jerusalem aw'i; God hoñviaymuyatuy qaan'ewakw hintaqamuy amumii;

²³ Pu sūmi tsovawtaqamuy mohti tihtiwhqat aw tōnawtaqamuy túñwniam òveqatsit ep pey'yuñqa pumuy amumii; pu sohsokmuy amuñem hin yuki'maqat God aw'i; pu añ suan hinyuñqamuy sinmuy hikwsiam hinyuñwniqey añ pās pasiwhotiqamuy amumii:

²⁴ It puhuvasiwnit ep God-nikañw pu sinmuy amuhtsave hintsakqat Jesus aw'i; pu put unwáyat wiwtsiniwyaniqat Abel unwáyat epnihqe pavan hihta núnukñwat tuawi'taqat aw'i.

²⁵ Uma tunatyaltote' hakiy òñaqw yuaataqat aw tūqayyuñwni. Susmataqpi ima hakiy tūwaqatsit ep yuaaykuqat aw qa tūqayyuñqam pas ayo qa nõña. Noqw pay tis itam hakiy òñaqw yuaaykuqat aw qa tūqayyuñwe', kurs hin ayo nõñakni.

²⁶ Ura hakiy tōnaat ephaqam pas tūwaqatsit tayayaykina; noqw pu' hapi pam hinhtiniqey lavayhtiye pañqawu: Sūs piw nāt nu qa tūwaqatsit-sanit pay òveqatsit enañ tayayaykinani.

²⁷ Noqw pam sūs piw sohsok hihta tayayaykinaniqey pañqawhqe, hihta tayayaykuqat sohsok sұлawhtiniqat pañqawu; pay añ hihta yukiwhqat hapi; noqw añ himu soon wayayaykuniqa hürs hoñvani.

²⁸ Noqw òviy hapi itam moñwtunatyat pas soon wayayaykuniqat makiwyaqe, itam put ep God tsúyakyani; nen itam kaptsi'kahkañw pas hih-tay'kahkañw put aw okiwlalwe', put unañwveyani.

²⁹ Taq aw itahyantaqa God qōhi hihta tsohtso'nañwuqat anta.

How to Please God

¹ Uma nānatupkomuy amún nānami unañway'yuñwniqey qa haqami qe'totini.

² Uma hakimuy qa umuhtuwimuy pāsyaniqey qa ayo yuykuyani, taq haqawat panyuñqe qa navoti'kahkañw kurs God hoñviaymuyatuy pāsyā.

³ Añ sivilalwaqamuy uma u'ni'yuñwni, pas amumum panyuñqey pan'i; pu uma qahahlayhpit añ kānanvotyāqamuy u'ni'yuñwni, pay uma piw amún tokoy'yuñqe òviy'o.

⁴ I' nōmaqtsi sohsokmuy amuhpiy kaptsiwtani, pu put qa hak tuyoy'ewakwtani; nīkañw hapi imuy añ nāhuhyayaqamuy amuhpa' hinnumyaqamuy pu tokot sokoplalwaqamuy pay ason God hin yukunani.

⁵ Uma hihta tuñlay'taqat qa pan qatsi'yuñwni, pay uma hihta himuy'yuñwe' put ep nakwhani'yuñwni; pi ura pam pañqawu: Soon nu uñ tatamhtani, kita.

⁶ Noqw òviy pay itam tatam qa nānahtsopyakahkañw pañqawani: Tutuyqawhqa nuy paañwni'ta; noqw sinom nuy hintsatsnaniqw, nu soon amuhpe tsawiniwtani.

⁷ Umumi tunatyawyuñqam God lavayiyat umumi yuaaykuyaqamuy uma u'ni'yuñwni; uma pumuy hin hinwisqat aw wūwantote' amún qapēvewnit an hinwisni.

⁸ Jesus Christ hin tāvoq hintaqey nāt panta pūu, pu yahpiy sūtsepni.

⁹ Uma hīhintaqat alōñōt tutuqayhpit qa akw itahqapevewniy añqw lasyani. Pay hakiy unañwaat God núokwayat akw hūrs'iwtaqw pam

put eñem lolma, i' nōsiwhqa put hintsatskaqamuy qa moñwvastapnaqat qa put akw'a.

10 Pi itam nāp itahtuwiy an God aw nāwakintota. Noqw ima Jerusalem ep God kīyat ep tumalay'yuñqam soon put ep itamum hintsatskani.

11 God awwat mohpeq moñwi qaanhtiput ep kapīrat nīnat, uñwáyat yankañw, haqami pas āantsawat aw pákiñwu. Noqw pay hoñviayaat put tokoyat haqam hākyesqat kwayñavohaqami yawme', pep put taqtsokñwu.

12 Noqw ōviy piw Jesus pas nāp uñway akw sinmuy kwañw'ewakwtaniqe ōviy kitsókit kwayñavehaqam kānavotqe mōki.

13 Noqw ōviy itam haqam hākyesiwhqat ihpo put awyani; nen itam put amún qalomálvayhtiwani.

14 Pi itam kitsókit sūtsepnihqat yep ñastaya, pi itam sukw pítuniqat tunatyawyuñwa.

15 Noqw ōviy itam God aw nānoayani, it nu pañqawu: Itam itahmoay akw put tayawnayani, piw put aw kwakwhatiwisni, Jesus Christ añ'a.

16 Nikañw uma lolmat hinhtotiniqey, pu hihta akw hakiy paañwayaniqey qa suhtok'iwyuñwni, pi put pāvantaqat God aw noiwwisqat ep pam hahlayi.

17 Uma umumi moñw'iwyuñqamuy amumi tūqayyuñwe', amumi nānakwhani'yuñwni, taq puma umuhhikwsiy aw tunatyawwisa. Noqw soon puma tumalay ep God aw qa lavayhtotini. Noqw uma pumuy amumi pās tūqayyuñqw, puma hahlaykahkañw lavayhtotini. Nikañw putuiwkahkañw lavayhtotini kurs uma amumi

qa tūqayyuñq'ö. Noqw pam pantaqa umuñem qalomáhintani.

18 Uma itamuñem nāwakinwisni, pay itam itah'unañway pasiwyuñqey as qa nānahtsopya, sohsok hihta añ pas qaatsat hinwisniqey suhtaq'ewyakahkañwo.

19 Nikañw nu as tis pas its umumi ahoy mātaviwniqat öviy uma yan hinwisniqat nu okiw umumi yan nāwakna.

Prayer

20 God hapi hakiy kwakwhat unañwtoynañwuqa; pam hapi Itahtutuyqawhqay Jesus Christ, kanelmuy amumi suan tunatyawmaqat, mokiwuy añqw ahoy tātayna, ura pam nāp unway akw itamuñem sūs namivasiwnaq'ö.

21 Okiw nam pam umuy hin hinyuñwniqey pasiwyuñwniqat umuñem pan yúkuni, uma sohsok hihta añ put tunatyayat añ hinwisniqat öviy'ö. Nam pam umuhpiy tayawniwniqey put tumalay'taa, Jesus Christ añ'a. Nam pam yūmosa aqwhaqami tayawintiwa. Nam antaa.

Final Words

22 Noqw nu okiw umumi pañqawni, itupkomu: Uma ökwhanpit lavayit aw qa rohomwisni. Pay nu hikiqw lavayit umumi pēna.

23 Uma itahtupko Timothy sivikiñaqw mātaviwhqat navoti'yuñwni. Noqw ason pam its pituqw nu put amum umumi yórikni.

24 Uma umumi moñw'iwyuñqamuy sohsokmuy inuñem öqalanwisni, pu sohsokmuy God sinomuy-atuyu. Ima Italyt añqw sinom umuy öqalaya.

²⁵ Nam God núokwaat sohsokmuy amumum yantaa. Nam antaa.

God Lavaiyat An Puhuvasiwni New Testament in Hopi (US:hop:Hopi)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hopi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hopi [hop], USA

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hopi

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

f1558f03-6e18-5edf-b292-77ef05524aff